

IN MEMORIAM

DR. HIST. ARTŪRS HENIŅŠ
(14.07.1932.–17.09.2014.)

Pašā vasaras nogalē, tikai pirms diviem mēnešiem kā pārkāpis 82 gadu sliekšni, mūžības ceļā devies vēsturnieks, žurnālists, rakstnieks Dr. hist. Artūrs Henrišs. Viņš dzimis 1932. gadā Skrundā, 1952. gadā absolvējis Kuldīgas vidusskolu. Tā paša gada rudenī Latvijas Universitātē uzsāka vēstures studijas, kuras sekmīgi beidza 1957. gadā. Tūlīt arī sākās viņa žurnālista gaitas. Vienā preses izdevumā – laikrakstā “Cīņa”, kas vēlāk kļuva par “Neatkarīgo Cīņu” un tad pārveidojās par “Neatkarīgo Rīta Avīzi”, – Henrišs nostrādāja gandrīz 40 gadus. Kā avīžnieks rakstīja par dažādām tēmām, bet sevišķi daudz par vēsturi. Līdztekus darbam avīzes redakcijā Henrišs izstrādāja un 1975. gadā sekmīgi aizstāvēja vēstures zinātņu kandidāta disertāciju, par kuru 1992. gadā Latvijas vēstures institūta Habilitācijas un promocijas padome viņam piešķīra vēstures doktora grādu. Strādājot “Neatkarīgajā Rīta Avīzē”, Henrišs sagatavoja publicēšanai divu Latvijas vēsturei nozīmīgu personu – ģenerāļa Jāņa Baloža un Sociāldemokrātu partijas līdera Friča Mendera memuārus. Par katru no šiem atmiņu stāstiem

viņš sniedza izsmeļošu ievadu, kas palīdzēja avīzes lasītājiem izprast laikmetu un memuāru rakstītāja personību.

Pēc ražīgi nostrādātajiem avīznieka gadiem aizejot pensijā, Henriņš pievērsās rakstniecībai un lika lietā savu stāstnieka talantu. Lasītāju interesi saistīja jau viņa pirmais vēsturiskais romāns “Es, smilšu kalnu jātnieks” (2002), kurā stāstīts par Rīgas priekšpilsētām iepriekšējos gadsimtos. Uz ilggadējām rūpīgām vēstures avotu studijām balstīti, tapuši divi viņa vēsturiskie romāni par dēkaini latviešu strēlnieku virsnieku – pulkvedi Voldemāru Ozolu (“Čiekurkalna Volda akselbantes” un “Tur pērkons nikni jodus dzenā”). Iecerēto trešo grāmatu par Ozolu autors vairs nepaspēja pabeigt. Savai dzimtajai pilsētai Skrundai veltīts gan vēsturiskais romāns “Teiksma par Kursas Dižmežu” (2005), gan divas novadpētnieciska rakstura aprakstu grāmatas. Tajās stāstīts par šīs pilsētiņas pagātņi daudzu gadsimtu garumā un par tās apkārtni Lejaskurzemē. Pateicībā par šiem darbiem novadnieki autoru izvēlējuši par Skrundas goda pilsoni.

Lai gan jau no studiju gadiem Henriņš bija kļuvis rīdzinieks, ar Skrundu viņš saites netika sarāvis visu mūžu. Pensijas gados katra vasara tika pavadīta dzimtas mājās Skrundā. Te viņš arī aizgāja viņšaulē un savu mūžīgo dusas vietu atrada Skrundas kapos.

Visi līdzilvēki, kam vien dzīvē bijusi saskare ar Arturu Henriņu, pieminēs viņu kā gudru, savu profesiju teicami pārzinošu speciālistu un reizē arī kā klusu, aizvien laipnu un izpalīdzīgu vīru. Ar kolēģi Henriņu ciešāka saskare man veidojās tikai beidzamajos gados, kad vācu materiālus grāmatai par ģenerāli Jāni Balodi. Tad arī es iepazinu viņa sirds dāsnumu un vēlēšanos otram nesavtīgi palīdzēt.

Lai viegla dzimtenes smiltis sedz Tevi, dižais Skrundas dēls!

Andris Caune